Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXV. Ч. 216. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 6-го ЖОВТНЯ 1978 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 6, 1978 No. 216. VOL. LXXXV.

ВІДБУВСЯ КОНҐРЕС ТУСМ-У

АНДРІЯ ПРЯТКУ ОБРАНО ГОЛОВОЮ КРАЙОВОЇ УПРАВИ

Детройт, Міч. (Марта Мачай). — В суботу й неділю, 23 і 24-го вересня ц. р., тут у готелі „Стоферс Інн" відбувся Конґрес Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського (ТУСМ), на якому головою цього Товариства було обрано 21-річного студента політичних наук і журналістики в Нюйоркському університеті і активного студентського діяча Андрія Прятку.

Андрій Прятка

В Конґресі взяло участь 53 умандатованих делеґатів з Ню Йорку, Джерзі Сити, Ірвінґтону, Філядельфії, Гемстеду, Детройту та інших місцевостей. Після формального відкриття Конгресу головою Осередку діяльности ТУСМ-у в Детройті-Вінзорі Романом Щеснюком і вступної молитви, що її провів о. Бернард Панчук з української католицької парафії Непорочного Зачаття, приявні делеґати обрали ділову президію в складі: Роман Зварич — голова, Роман Василькевич — заступник голови, Віктор Потапенко і Марта Мачай — секретарі.

Конґрес усно вітали: д-р Микола Климишин від ОУН р, інж. Богдан Федорак і Микола Кавка — Головної Управи ООЧСУ, пані Віра Куца — ОЖ ОЧСУ, п. Юрків — Відділ УККА південного Детройту. Також наспіли численні листовні привітання від Блаженнішого Патріярха Йосифа Сліпого, Митрополита УПЦеркви Мстислава, СУВФ за підписом д-ра Р. Малащука, Метрополітального Відділу АБН з Ню Йорку, КУ СУМА, Крайової Пластової Старшини, ЦЕСУС, Організації Оборони Лемківщини, УНПомочі та інших організацій.

Після вибору комісій — мандатно-вирифікаційної, номінаційної, резолюційної і статутової, делеґати вислухали вичерпних звітів голови і членів Крайової Управи ТУСМ-у, які насвітлили пройдену працю в різних аспектах. Звітували: Стефанія Грицковян — фін. референт, Оксана Дацків — голова секретаріяту, Р. Зварич — ідеологічний референт, А. Прятка — екзекутвний заступник голови і Ігор Зварич — голова.

На другій сесії Конґресу Нестор Щербій виголосив цікаву доповідь на тему: „Відповідальність українського студентського руху на поселеннях і визволення України". У дискусії над доповіддю забирали голос багато делеґатів.

Після короткого з'ясування завдань і потреб ТУСМ-у, про які говорили члени КУ А. Прятка і О. Дацків, обрано нову Крайову Управу Товариства і Світову Президію ТУСМ-у у складі: А. Прятка — голова, О. Дацків — екзекутивний заступник голови і керівник секретаріяту, С. Грицковян — заступник голови на східні стейти ЗСА, Р. Василькевич — заступник голови на захід, Р. Зварич — ідеологічний референт, Христя Ґерула — фінансовий референт, М. Мачай — референт преси й інформації, І. Яворський, Юрій Смик, Р. Щеснюк — члени Управи; до Контрольної комісії увійшли: І. Зварич — голова, Нуся Вох і В. Потапенко — члени; до Товариського суду: Леся Зварич — голова, С. Нестор і Павло Василькевич — члени. Світову Президію ТУСМ-у очолюватимуть у цій каденції: І. Зварич — голова, А. Прятка — заступник голови (ЗСА), Оля Барановська (Австралія), Ю. Смик і О. Дацків.

Закінчення Конґресу і представлення новообраних керівних органів ТУСМ-у відбулося під час бенкету у якому взяли участь не тільки делеґати, але також велике число українських громадян з Детройту й околиці. На цьому ж бенкеті новообраний голова А. Прятка виголосив святочне слово і зобов'язався виконувати усі постанови й резолюції ухвалені Конґресом. Зміст резолюцій, у яких закликається українську студіюючу молодь до збільшеної активности в користь воюючої України, відчитав І. Зварич. Бенкет закінчено відспіванням українського національного гимну.

Після бенкету відбулась товариська забава під звуки оркестри „Веселі часи" з Чікаґо, у якій взяло участь понад 400 осіб.

100,000 ОСІБ ПРОЩАЛИ „УСМІХНЕНОГО" ПАПУ ІВАНА ПАВЛА І ПІД ЧАС ПОХОРОНУ У ВАТИКАНІ

Ватикан. — Не зважаючи на дощеву погоду, біля 100,000 осіб у середу, 4-го жовтня, заповнили площу перед базилікою св. Петра під час похорону Папи Івана Павла І, який несподівано помер на удар серця на 65-му році життя 28-го вересня, на 34-му дні його понтифікату.

Похорони Папи Івана Павла І, якого вірні Католицької Церкви і преса назвали „усміхненим Папою", відбувся на сходах базиліки св. Петра, тобто під відкритим небом, щоб більша кількість людей могла взяти участь у похоронах цього 263-го Папи Римського. Понад 90 кардиналів, представники із 104-ох країн світу, голови інших християнських і нехристиянських віровизнань взяли участь у двогодинних похоронах, під час яких проповідь виголосив 85-річний кардинал Карльо Конфалонієрі, називаючи Папу Івана Павла „метеором, який несподівано освітив небеса і зник".

Це був другий похорон Вселенського Архиєрея протягом останніх двох місяців, бо 12-го серпня похоронено Папу Павла VI, який помер на 80-му році життя.

Американську делеґацію на Заупокійній Службі Божій і на похороні Папи Івана Павла, колишнього кардинала Альбіна Лучіяні, який перед вибранням на престіл св. Петра був патріярхом Венеції, очолювала п-і Лілліян Картер, мати президента Джіммі Картера, а сама делеґація складалася з високих американських політичних діячів, між ними, губернатора Елли Ґрассо із Коннектикату, сенатора Томаса Ігелтона з Міссурі, нюйоркського посадника Едварда Кача та інших.

У похоронах взяли участь Владики Помісної Української Католицької Церкви, а зокрема на телевізійних передачах з похорону часто можна було бачити маєстатичну постать Патріярха і Кардинала Йосифа Сліпого.

Після Заупокійної Служби Божої, на якій співав хор Сикстинської каплиці і семінаристів, тіло св. п. Папи Івана Павла перенесено на вічний спочинок до ґроти під базилікою св. Петра, де відбулася коротка похоронна відправа, в якій взяло участь тільки 5 кардиналів і біля 30 членів родини Папи. Його тіло поховано в трьох домовинах, а саме з олива, кипарису і дуба, побіч його попередників Івана XXIII і Павла VI. У ґроті спочивають тіла 146-ох Вселенських Архиєреїв і св. Петра, першого Папи. На саркофазі Папи Івана Павла викарбовано: Ioannes Paulus PP. I.

Кардинали відправляють Заупокійну Службу Божу під час похоронів св. п. Папи Івана Павла І.

Несуть домовину з тілом покійного Папи.

Наступних 9 днів — це офіційний жалобний період, під час якого один із кардиналів кожного дня відправлятиме в базиліці св. Петра Заупокійну Службу Божу. На 10-ий день, тобто в суботу, 14-го жовтня, розпочнеться конкляве кардиналів, на якому князі Католицької Церкви виберуть наступного Папу Римського. У конкляве братимуть участь тільки ті кардинали, які ще не переступили 80-го року життя. Блаженніший Патріярх Йосиф з уваги на свій вік не візьме участи у виборі нового Папи.

В МОРДОВСЬКОМУ ТАБОРІ ВІДБУЛАСЯ ГОЛОДІВКА

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Цими днями наспіла вістка про те, що впродовж тижня, що почався 14-го вересня ц. р. політичні в'язні Мордовського табору ч. 19 провели голодівку. В голодівці взяли участь: Микола Руденко, голова Української Гельсінкської групи, засуджений в червні 1977 року на 7 років таборів і 5 років заслання;Владімір Осіпов російський політичний в'язень Сергій Солдатов,росіянин, ув'язнений за участь в Естонському національному фронті та Семен Глузман, єврей з України, заарештований в січні 1972 року.

Петра Вінса, якому грозили новим судом і навіть вели слідство, перевезли до концтабору в Сумській області. Раніше Вінс перебував у таборі Рівенської області, де був теж Василь Барладяну з Одеси (засуджений в 1977 році на 3 роки табору).

СОВЄТСЬКІ СУДИ НЕ ВІДРІЗНЯЮТЬСЯ ВІД СУДІВ ГІТЛЕРІВСЬКОЇ НІМЕЧЧИНИ — ПИШУТЬ ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОЇ ГРУПИ

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — Передаємо заяву Української Гельсінкської групи з приводу судів над діячами правозахисного руху, які в останньому часі мали місце в СССР.

„В Радянському Союзі знову здійснено акт мерзотного злочину проти Свободи, Справедливости і Гуманізму; вчинено політичну розправу над оборонцями прав і свобід у нашій країні: М. Орловим, Л. Лук'яненком, А. Ґінзбургом, А. Щаранським, Петкусом та іншими, засудивши їх на довгі терміни позбавлення волі. Ми глибоко обурені такою нелюдяною формою насильства над нашими товаришами, — людьми, „злочинна діяльність" яких полягає тільки в тому, що вони прямо і відважно виступали проти систематичного гноблення елементарних прав і свобід у своїх країнах, — прав і свобід, які, як відомо, були проголошені й прийняті Організацією Об'єднаних Націй, Кінцевим актом Гельсінкських угод, Конституцією СРСР.

Теперішні „судові" процеси — ще один з багаточисленних прикладів того, що т. зв. „Радянське правосуддя" нічого спільного не має з принципами справжнього права і справедливости, як рівнож з нормами загальнолюдської моралі. Вся практика „Радянського правосуддя" не знає такого випадку, коли б „суд" не визнав винними тих, кого партійне і державне керівництво вважає своїми політичними ворогами. А це, не говорячи вже про інші факти, є незаперечним доказом, що радянські „суди" у своїх рішеннях керуються виключно політичними настановами ЦК і уряду, які є не завжди тотожні з правом і справедливістю. Радянський „суд", на нашу думку, є тільки інструментом каральної політики існуючого в нашій країні політичного режиму.

Історія „Радянського правосуддя" і його теперішня практика переконують нас, що радянські політичні суди нічим істотним не відрізняються від т. зв. „народних судів" фашистської Німеччини, які, як відомо, зовсім не керувалися принципами права, справедливости і гуманности, а інтересами націонал-соціялізму, інтересами Третього Райху. Світ знає куди це все допровадило німецький народ. Але світ, на жаль, ще не цілком збагнув до чого може допровадити аналогічна практика радянські народи.

Світ треба усвідомити, що совєтчина і свобода вже у своїй основі собі суперечать.

Такі суворі покарання присудив радянський режим видатним діячам руху за громадські права і свободи в СРСР:

Ю. Орлову — 12 років, Л. Лук'яненкові — 15, А. Ґінзбургові — 8, А. Щаранському — 13, П'яткасові — 15 років позбавлення волі — важкий удар для нашого руху. А все ж таки цей удар не вбив вільнодумства в нашій країні. До руху включаються нові Лук'яненки, Орлови, Ґінзбурги...Включаються і включаються сотні, тисячі нових борців за права й свободи... Включаються тому, що наш рух є голосом часу, тому, що радянське суспільство відчуває природну потребу свободи.

Мужність і стійкість, непохитна вірність ідеалам свободи і гуманізму, що їх виявили наші товариші під час судів і слідств, додають нам ще більше мужности і витривалости, ще більше скріплюють нашу віру, що ми боремося за справедливу справу. Ми глибоко переконані, що у нашій боротьбі за справедливість, ми не будемо самітні.

Ми висловлюємо глибоке признання людям доброї волі — всім тим, хто співчуває нашій справі та виявляє для нашого руху зрозуміння і солідарність.

Ми висловлюємо нашу погорду всім тим, які ще й сьогодні прямо чи посередньо допомагають реакційній політиці радянського керівництва.

Члени Української групи сприяння виконанню Гельсінкських угод в СРСР"

Колишній працівник Сі-Ай-Ей згинув серед невияснених обставин

Балтімор, Мериленд. — Поліційні чинники повідомили, що ще минулої неділі, 1-го жовтня, у затоці Чесапік знайшли тіло чоловіка, якого вбито пострілом у голову, а відтак прив'язано до нього 40 фунтів тягару. Спершу не знали хто він, але тепер встановлено, що це тіло Джона Пейслі, колишнього заступника директора Бюра стратегічних дослідів Центральної Розвідчої Аґенції (Сі-Ай-Ей), який відійшов на емеритуру в 1974-му році, але далі виконував дорадчі функції для Сі-Ай-Ей.

Джон Пейслі, якому минуло 55 років життя, 24-го вересня виплив своїм моторовим човном з Пайксвилл, Мериленд, в напрямі Соломонового острова. Того самого вечора він радіо-телефоном сказав приятелям, що причалить за кілька годин, але наступного дня знайдено човен, але не було Джона Пейслі.

Коли минулої неділі знайдено його тіло, то не було певно, чи він покінчив самогубством, чи хтось його застрілив. Його син, 21-річний Едвард Пейслі, заявив поліції, що батько не мав пістолета, як теж, на думку сина, не мав жадної причини відбирати собі життя.

Мерилендська поліція покищо відмовилася коментувати цю справу, але пресові аґентства і радіостанції у середу, 4-го жовтня, повідомляли, що поширюється поголоска, що Джона Пейслі вбили аґенти Совєтського Союзу з уваги на його працю в Бюрі стратегічних дослідів Сі-Ай-Ей.

Комуністична розвідка мститься над болгарськими еміґрантами

Лондон, Англія. — Речники Розвідчої аґенції Великої Британії Скотланд Ярд поінформували представників преси про подробиці, які відносяться до смерти політичного еміґранта Георгія Маркова, болгарського діяча, якого „невідома особа" зачепила на одній з лондонських вулиць парасолею, легенько проколовши ногу прохожого. Того ж таки дня, 7-го серпня ц. р. Марков відчув послаблення у цілому організмі, температура піднеслася і лікар, підозріваючи запалення легенів, примістив його в лікарні. На четвертий день перебування в лікарні Марков помер.

Перед смертю він повідомив свою дружину англійку і декількох своїх друзів в Лондоні, що він став жертвою комуністичних терористів. Він також вспів розказати про випадок з парасолею і, що цей, який уколов його говорив англійською мовою з сильним акцентом, перепрошуючи його. Дружина Маркова повідомила після смерти свого мужа Скотланд Ярд і службовці цієї розвідчої аґенції довго розслідували випадок, поки лікарі не знайшли у тілі Маркова маленьку, завбільшки зернини маку кульку, яку тепер розслідують у спеціяльних лябораторіях англійські спеціялісти чи у цій „зернині" не було отрути.

Нова зброя комуністичних розвідок не залишає жадних слідів, — заявили представники Скотланд Ярду, — і розтин тіла не виявляє жадної отрути в організмі. Все це підтвердилось, коли французькі медичні спеціялісти витягнули таку саму „кульку" з ноги іншого болгарського політичного еміґранта Владіміра Костова, якого також невідомий осібняк „припадково" зачепив містерійною „парасолею" в Парижі в місяці вересні. Покищо не вияснено, чому Костов не помер від цієї отрути.

В понеділок, 2-го жовтня ц. р. ще одного болгарського втікача, працівника в радіо „Вільна Европа" і коментатора в BBC, Владіміра Семйонова, знайшли мертвим у його щільно замкненому помешканні і цією справою вже з більшою серйозністю займаються службовці Скотланд Ярду у світлі першого вбивства Маркова, випадку з болгарським втікачем у Каліфорнії і намаганням вбивства в Парижі. Покищо не встановлено обставин у яких загинув Семйонов, але британська поліція не сумнівається, що Семйонов став жертвою цих самих комуністичних вбивників, враховуючи його антикомуністичне наставлення. Приятелі поінформували, що він втік з Болгарії в 1971 році, працював у „Вільній Европі" і був надзвичайно здібним політичним коментатором в британському радіо BBC. Недавно Семйонов одержав був британське громадянство.

Лікарі, які досліджували тіло Семйонова ствердили, що його лице було побите і, що він мусів вдуситись власною кров'ю.

У Великій Британії, як також в інших країнах Заходу широко дискутують проблему чергових вбивств болгарських політичних діячів комуністичними терористами, які, як виглядає, безкарно виконують своє „ремесло" в багатьох країнах Заходу. Знову ж болгарські кола стверджують, що вони у цьому випадку майже безрадні.

Відбувся Літературний Вечір з нагоди появи І-го тому творів М. Хвильового

Ню Йорк (є. ф.) — У суботу, 30-го вересня ц. р., в Українському Інституті Америки відбувся Літературний вечір з нагоди появи І-го тому творів Миколи Хвильового, який організували Об'єднання Українських Письменників „Слово" та Українське Видавництво „Смолоскип" ім. В. Симоненка.

Відкриваючи цей Вечір, голова „Слова" д-р Остап Тарнавський поінформував присутніх про те, що канадський ПЕН Клюб обрав своїми почесними членами Ігоря Калинця, Святослава Караванського, Євгена Сверстюка та Івана Світличного.

У своєму вступному слові д-р Тарнавський коротко зупинився над світовими подіями в 1933-му році, а зокрема в Україні, яка переживала страшну руїну: „пожнив'я великого запланованого і пляново переведеного голоду і повний розгром культури". Це був не лише тотальний розгром української культури, — заявив доповідач, — але тотальне нищення всього українства. А самогубство М. Хвильового — „це був протест проти тотального терору, тотального походу за нищення української нації і в той самий час постріл у фальшиву ідею революції".

Від В-ва „Смолоскип" промовляв інж. Осип Зінкевич, він був керівником програми, дякуючи маестрові Й. Гірнякові, проф. Г. Костюкову, проф. Ю. Шевельову, літературознавцям Ю. Лавріненкові і П. Голубенкові та іншим за поради підшукування матеріялів, а зокрема українським патріотам в Україні, які збагатили збірку матеріялами, що їх не можна було дістати на Заході. Збірка і підготовка матеріялів до друку, — заявив представник „Смолоскипу", — взяла 10 років, але всі 5 томів появляться до 1981 року. І після появи всіх творів Хвильового можна буде оцінити його і в минулому, і тепер. Промовець додав, що в документах українсь-

(Закінчення на стор. 3)

Садат перевів зміни на командних постах

Каїр. — Після того, як минулого понеділка, 2-го жовтня, єгипетський президент Анвар ель-Садат призначив д-ра Мустафу Халіля на пост прем'єр-міністра, тобто на місце Мамдуга Салема, який на тому пості служив від квітня 1975-го року, і доручив Халілеві зформувати новий кабінет, то день пізніше Садат також перевів зміни на чільних командних військових постах, що може вказувати на те, що єгипетський президент старається пристосувати свій уряд до нових обставин, які заіснували на Близькому Сході після „вершинної конференції" у Кемп Дейвіді, Мериленд.

У вівторок Радіо Каїр повідомило, що дотеперішній міністер війни генерал Мохаммед Абдель-Ґгані Ґамассі, який також є головнокомандувачем збройних сил Єгипту і генерал Мохаммед Алі Фагмі, дотеперішній шеф штабу, відтепер будуть „військовими дорадниками президента Садата".

Деякі коментатори твердять, що Садат бажає „відмолодити" свій уряд і тому вирішив замінити Ґамассі та Фагмі молодшими старшинами, а інші аналітики вважають, що названі два генерали задержать свої впливи, а може навіть їхні впливи зростуть на постах „дорадників" президента.

Новим міністром війни мав би бути Камаль Еддін Гассан Алі, колишній командир панцерної дивізії під час війни з Ізраїлем у 1973-му році, а відтак директор єгипетської розвідчої служби. Натомість на пост шефа штабу вже призначено генерала Ахмеда Бадані, командира 3-ої армії під час війни в 1973 році.

Минулого вівтірка ще не було відомо чи ген. Ґамассі залишиться на пості головнокомандувача збройними силами, чи тільки займатиме пост „дорадника" президента Садата.

ЛЕГКИЙ ЗЕМЛЕТРУС НАВІСТИВ МОЛДАВІЮ

Москва. — У понеділок, 2-го жовтня, у Молдавській ССР, віднотовано легкий землетрус, який протягом 30-ти секунд тривав у Кишиневі, в основному засередившись приблизно 145 миль на південний схід від Кишинева, поблизу міста Фоксане в Румунії. Досі не віднотовано ніяких шкод.

Посвятили першу українську православну катедру в Англії

Бавнд Брук,Н.Дж.,(сіс): Остання сесія П'ятого Собору УАПЦеркви, яка відбулася в Лондоні, Англія, в суботу, 23-го вересня, закінчилася прийняттям постанов і резолюцій. У своєму кінцевому слові Блаженніший Митрополит Мстислав зробив підсумок соборної праці та висловив учасникам Собору подяку за усердний і творчий труд, наслідки якого, як сказав Владика, знайдуть почесне місце в історії нашої Церкви поза батьківщиною.

Крім того, Владика Митрополит запросив духовенство, делеґатів і гостей на зразкову Вечірню Відправу, що її відслужив ректор Св. Софіївської Духовної Семінарії у Бавнд Бруку прот. Ф. Істочин. Присутні на Вечірні були захоплені її величністю, що пригадувала відправи у київських святинях. Співав хор, що складався з священиків і любителів церковного співу, яким керував протопресв. П. Дубицький.

У неділю, 24-го вересня, перед початком соборної архиєрейської Св. Літургії відбулося урочисте посвячення нового храму на честь Преображення Господнього та проголошення його першою в історії Англії катедрою УАПЦеркви в Лондоні. Чин посвячення довершив Владика Митрополит, якому сослужили Архиєпископ Орест, голова ВЦУправління УАПЦ протопресв. П. Дубицький, адміністратор в Англії протопресв. С. Богатирець, член ГЦУправління в Англії митр. прот. М. Галиця, ректор семінарії прот. Ф. Істочин, прот. Г. Матвієнко, прот. М. Хуторний, прот. Г. Гуссак та диякон М. Дяченко.

Вітаючи велику громаду вірних із посвяченням ще одного храму Божого поза поневоленою Україною та подякувавши фундаторам, добродіям і будівничим цього храму, Владика Митрополит так закінчив своє слово до них:

„Обдарувавши частину

(Закінчення на стор. 3)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ У СКЛАДІ (поазбучно):
Любов Коленська, Володимир Левенець, Зенон Снилик (тепер виконуючий обов'язки голови Колеґії), Василь Тершаковець і Євген В. Федоренко.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

45-літній юнак

Американці мають гарний чемностевий звичай називати юнаком кожну людину, без уваги на її вік. Юність бо чи старість визначує не так прожитий вік, як духовість, наставлення та життєсприймання і життєвідношення людини.

У тому сенсі справжнім юнаком, досвідченим і заслуженим, можна оправдано назвати англомовний „Український Тижневик" Українського Народного Союзу, якому цієї п'ятниці, 6-го жовтня, сповняється 45 років з часу його появи. Короткий погляд у минуле допоможе нам краще збагнути появу цього тижневика, що було без сумніву межовим стовпом у формуванні і розвитку того, що сьогодні називаємо Американською Україною.

З історії відомо, що всю багатющу в події і досягнення організаційну та суспільно громадську працю українських поселенців в Америці започаткували і ще одне десятиріччя після Першої світової війни продовжували майже виключно іміґранти, себто поселенці з України. Це цілком природне, бо щойно в пізніх 20-их роках почало дозрівати молоде, вже народжене в Америці, покоління, яке мало самозрозумілий сантимент і любов до своїх батьків та разом з ними відвідувало українські імпрези, складало пожертви на народні цілі і хоча могло мати свою власну думку на поодинокі українські справи і проблеми, проте воно цієї думки не виявляло, щонайменше не робило цього зорганізовано. Правду сказавши, в історії Американської України, навіть в історії такої глибоко вкоріненої в американську землю організації, як Український Народний Союз, майже не зустрічається навіть будь-якої оформленої думки щодо цієї народженої вже в Америці української ґенерації та її участи в українському житті.

На підставі наявних джерел можна припускати, що людиною, яка вперше усвідомила собі цю проблему та почала її формулювати, був тоді ще голова дипломатичної місії Західньої Української Народної Республіки у Вашінґтоні і пізніше довголітній головний редактор „Свободи" д-р Лука Мишуга. Відбуваючи постійні поїздки по українських громадах і збираючи в них фонди на Державну Позичку для тоді вже екзильного уряду ЗУНРеспубліки, він на громадських вічах і зібраннях зустрічався вже з людьми народженого в Америці українського покоління, як і з їхніми поглядами та проблемами. На тій підставі і в результаті пізнання та знання проблеми, д-р Мишуга видвигнув і з'ясував концепцію „двох батьківщин", що вправді могла багатьом патріотичним поселенцям не подобатись, але яка без сумніву відповідала однаково, як дійсності, так і її вимогам та потребам. Для ідейного скріплення цієї концепції, д-р Мишуга постійно і при кожній нагоді, зокрема в своїх безчисленних публічних виступах доказував не тільки схожість, але й повну тотожність свободолюбних американських і таких же українських ідеалів. Шевченкова згадка про Вашінґтона і його „праведний закон" як ідеал для України та суцільна схожість ідеалів у виступах та творах сучасників Лінкольна і Шевченка були головними арґументами для д-ра Мишуги, якого сміло можна назвати ідеологом американського українства.

Очевидно, що слово було б залишилося мертвим без діла і тут, як і в більшості інших справ в Американській Україні, рішальну ролю відіграв Український Народний Союз. Сталося це на 18-ій Конвенції УНСоюзу в травні 1933-го року в Детройті, на якій на головного секретаря обрано тоді ще молодого й енерґійного колишнього „усусуса" Дмитра Галичина, а два місяці пізніше Головний Уряд УНС на надзвичайному засіданні вибрав д-ра Луку Мишугу на головного редактора „Свободи". З ними, Д. Галичином і Л. Мишугою, найтісніше співпрацював і дружив тоді вже „ветеран" УНСоюзу, головний касир Роман Слободян, як і тодішній головний предсідник Микола Мурашко. Їм, їхній турботі за майбутнє та їхній далекозорості треба завдячувати те, що точно 45 років тому, 6-го жовтня 1933-го року, почав появлятися при „Свободі" англомовний „Український Тижневик", який — у великій мірі завдяки свідомості, ідеалізмові, знанню справи та подивуґідної відданости цій справі його першого і довголітнього редактора св. п. Степана Шумейка — відіграв абсолютно переломово-рішальну ролю в дальшому розвитку Американської України.

Тут не місце подавати хоч би тільки хронікально навіть найважливіші події в нашій громаді і її житті та розв'язку, що їх ініціював, оформлював та здійснював „Український Тижневик", від організації Ліґи Української Молоді Північної Америки та виданні книжки Сновида „Ди Спирит оф Юкрейн" в тому ж 1933-му році починаючи, а на виданні Англомовної Енциклопедії Українознавства та на багатій і різноманітній активності нашої молоді та її організацій сьогодні кінчаючи. Це в свій час напевно скаже дбайливий дослідник-історик. Згадаємо ще тільки, що діло згаданих уже піонерів „Українського Тижневика" в УНСоюзі, як і діло її першого редактора Степана Шумейка, продовжували його наступники: Ростислав Хомяк, Галина Перожак-Сміндак, коротко Володимир Душник, Оксана Драган і Володимир Прибила, а від 1965-го року Зенон Снилик і тепер молоді професіоналісти Ігор Длябога та Романа Сохан-Гадзевич.

Сьогодні англомовний „Український Тижневик", вступаючи у свій 45-ий рік, такий самий молодий, як був під час першої своєї появи 45 років тому. З тією тільки різницею, що за ті роки загартувався, набрав великого досвіду, багато дечого навчився і все це, при його — можна сказати — вічній молодості дає добру ґарантію його дальшого розвитку та нових досягнень на честь і славу його власника, УНСоюзу, та на добро нашої громади і народу, що дай Боже!

Залита повінню Індія — в обличчі епідемії холери

Калькутта, Індія. — У вівторок, 3-го жовтня, Йоті Басу, міністер провінції Західнього Бенґалю заявив, що тут, зокрема в районі Говраг, вибухнула пошесть холери, тому він звертається із закликом до Об'єднаних націй в справі достави лікарств і вакцини, щоб змогти побороти епідемію на залитих водами обширах. Міністер також сказав, що під час повені згинуло 250 осіб, але після повної статистики може показатися, що є багато більше жертв. Уже сьогодні з неофіційних джерел подають, що згинуло 500 або й більше осіб.

Степан Женецький

ПЛЯНУЮТЬ ВІДДІЛИТИ ОЗІВСЬКЕ МОРЕ ВІД ЧОРНОГО МОРЯ

Московські комуністи, захопивши владу в імперії після революції в 1917 році, часто творять руками соток тисяч, а то й мільйонів своїх робітників-рабів т. зв. „великі географічні перетворення", які деколи приносять користь тій імперії, а частіше великих розмірів шкоду. Розуміється, всі ті „перетворювання" робляться коштом знов же велетенських видатків, які мусять поносити мешканці тієї імперії.

Ці „перетворення" — це різні „Біломорські канали", „Каховські моря", „канали Дон-Волга", „Дніпро-Дон" тощо. Вони, ті „перетворювання", часто, як хваляться московські комуністи, змінюють географію країни, але рідко коли приносять користь для країни, а ще менше для її населення.

Звичайно, на ті „перетворювання" москалі женуть насильно сотки тисяч українців, які там виконують непосильну працю, а часто там і загибають.

Совєтська преса приносить вістки, що комуністичні можновладці знову заплянували велетенське „перетворення", яке змінить географію тієї московської імперії. Цим разом кремлівські ватажки плянують відділити потужною греблею Озівське море від Чорного моря.

Як відомо, Озівське море, що положене між південною Україною і Кримським півостровом та українською південною дуже родючою долиною ріки Кубані, т. зв. Кубанським краєм, що хоч заселений у значній більшості українцями, але москалі не приділили його до УССР, а до Московії, є сполучені Керченською протокою, 25,6 миль довгою і 9,3 милі широкою, із багато більшим від нього Чорним морем.

Через Керченську протоку можуть пропливати з Чорного до Озівського моря великі воєнні кораблі. Під час Кримської війни в 1854-1856 рр., англійські і французькі воєнні кораблі ввійшли до Озівського моря через цю протоку, що й причинилося до тодішнього програшу москалів. Під час Першої і Другої світових війн, німці заатакували московську імперію з півдня тими військами, що продісталися воєнними кораблями до Озівського моря через Керченський пролив.

Сьогодні совєтській імперії не загрожує жадна небезпека зі сторони Озівського моря. Воєнна фльота СССР на Чорному морі є настільки сильна, що не допустить ворожих воєнних кораблів до нього, а тим більше не дозволить їм продістатися через Керченську протоку до Озівського моря.

Проте існує інша загроза для Озівського моря із сторони Чорного моря, а це приплив соленої води, що продістається через Керченську протоку. Ця солена і фосфоризована вода, що припливає з Чорного моря, є дуже шкідливою для органічного життя в Озівському морі і загрожує для тамошнього рибного промислу. Сьогодні вода в Озівському морі, в південній його частині, поблизу Чорного моря, має 11 відсотків соли в порівнянні із 2 відсотками у північній його частині.

Доплив річкової води з Дону і Волги через канал „Дон'Волга" на півночі та з Кубані на півдні, не вистачає настільки, щоб знову зробити Озівське море одною із найбільших рибних баз в Совєтському Союзі.

Гребля, яку плянують збудувати москалі для відділення Озівського моря від Чорного, має бути 60 ярдів широка вгорі, в неї мають бути вмонтовані двоє шлюз-воріт для переправи океанської величини кораблів, зводні мости, охоронні філяри-стовпи для здержування великих хвиль після сильних бур, що там часто бувають, та вікна для обсервації риб.

Горою тієї греблі має проходити поїзд і автошлях, які творитимуть поміст між Кримом і українською Кубанню. Посередині греблі ще плянують побудувати електростанцію, яка мала б бути порушувана хвилями води по обох сторонах греблі.

Совєтські інженери оцінюють, що відокремлення цих двох морів є досить скомпліковане та що будова тієї греблі візьме приблизно стільки часу і праці, що й будова горезвісного БАМ-у (Баталь-Амур-Монголія), нової північної транссибірської залізничної лінії, яка має пробігати почерез недоступні терени від озера Байкалу до Тихого океану.

Совєтські середники масової інформації — преса, радіо, телебачення — на всі лади вихваляються про цей свій новий най...най...найбільший плян будови цієї греблі, не забуваючи при тому підкреслити, що таку велетенську працю може доконати тільки...соціялістична країна, Московія.

Совєтська преса пише, що будова цієї греблі буде тривати пару років, але як буде скінчена, то вона надасть нову форму географії" московській червоній імперії, що прикрилася під чотирма зловіщими буквами СССР.

Оцінюючи цей плян засипання сполучення між Озівським і Чорним морями зі сторони українських інтересів, можна сказати, що він буде корисним, а також і некорисним для майбутньої вільної України; корисним буде тим, що охоронить органічне життя, головним чином рибний світ в Озівському морі; а некорисним буде тим, що перерве водну сполуку тих українських територій, що лежать довкруги цього моря, а головним чином урожайної української Кубані з Чорним морем, а почерез нього і з рештою світу.

Та побудова греблі між Озівським і Чорним морями, це покищо тільки „плян," яких москалі проголошують багато, а з яких, звичайно, тільки частину виконують. Одним з таких „невиконаних" плянів може бути й плян будови Озівсько-Чорноморської греблі.

Д-р Олег М. Волянський

„ПСИХІЯТРИЧНИЙ ТЕРОР"

"Psychiatric Terror: How Soviet Psychiatry is Used to Suppress Dissent," by Sidney Bloch and Peter Reddaway. New York, N.Y., Basic Books, 1977, 497 pp., ill., $12.95.

Сидней Блок, викладач психіятрії в Оксфордському університеті, та Пітер Реддавей, старший викладач політичних наук у Лондонській школі економіки, заслуговують на особливе признання за їхню книжку „Психіятричний терор", що появилася в Ню Йорку в 1977 році з підзаголовком „Як совєтська психіятрія використовується для придушення інакодумання".

Поява цієї знаменитої 510-сторінкової праці — це вислід кількалітніх досліджень авторів, і вона постачає систематичні та незаперечні докази про те, що в СССР існує спотворення ролі лікарської професії, спричинене тоталітарним режимом. Книжка ця появилася коротко перед Конґресом Світової Психіятричної Асоціяції, що відбувся в Гонолюлю в 1977 році, і мала великий вплив на вислід Конґресу, в резолюціях якого натавровано зловживання психіятрії в СССР, перший раз в історії цієї організації. (Про це в свій час широко писала „Свобода", підкреслюючи заслуги Леоніда Плюща в тім засуді Совєтського Союзу. Плющ був присутній на Конґресі).

У вступі до книжки „Психіятричний терор" Владімір Буковський називає її „чимсь на зразок енциклопедії, необхідним джерелом інформації для всіх тих, хто цікавиться проблемою надуживання психіятрії". І справді, книга містить у собі не лише достатню документацію зловживання психіятрії для політичних цілей совєтським режимом, але також специфічні дані про 210 совєтських дисидентів, що, хоч психічно здорові, були визнані нездатними станути перед судом на підставі психіятричних „експертиз", і в наслідок цього ув'язнені у „звичайних" або „спеціяльних" психіятричних „лікарнях". Крім того маємо тут додаткову листу п'ятдесяти чотирьох осіб, що їх приміщено у психіятричних інституціях, але де автори не мали змоги впевнитися про рід їхнього „інакодумання", не маючи доступу до достовірних інформацій. На думку авторів, у Совєтському Союзі існують ще сотні інших дисидентів, які терплять психіятричне ув'язнення, про котрих не маємо жадних даних. Українському читачеві буде цікаво знати, що з усіх національностей в СССР українці творять пропорціонально найбільший відсоток дисидентів, які були або є приміщені у горезвісних нелюдяних „спеціяльних психіятричних лікарнях".

Признавши факт, що психіятрія є найбільш уразливою (vulnerable) галуззю медицини з огляду на її невиразно означені границі, автори дають нам перегляд розвою совєтської психіятрії, документуючи її (і медицини в загальному) меншевартність у порівнянні із західньою; підкреслюють факт, що причиною цього є в першій мірі те, що на керівні пости у сфері здоров'я призначаються особи не на підставі їхніх професійних кваліфікацій, але з політичних міркувань. Очевидно й економічні чинники грають тут ролю, бо Совєтський уряд признає другорядну ролю справі здоров'я громадян країни. У час, коли на заході останніми роками бачимо дуже значне зменшення числа психіятричних ліжок у лікарнях, бо наголос ставиться тут на амбуляторне лікування, то в СССР бачимо протилежну тенденцію: наприклад, від року 1962 до року 1974 число психіятричних ліжок зросло з 222 600 до 390 000 і плянується дальший ріст в майбутньому.

Вживання психіятричних лікарень для придушення зростаючого в СССР голосу опозиції почалося систематично в 60-их роках і в результаті викликало голоси протесту наперед у самому Совєтському Союзі, а відтак закордоном, де зокрема документи, прислані Буковським, мали широкий відгомін. І хоч психіятри вільного світу не спромоглися на те, щоб справу надуживання психіятрії винести на форум Конґресу Світової Психіятричної Асоціяції, що відбувся в 1971 році в Мехіко Ситі, ця справа далі набирала щораз більшого розмаху і увінчалася вже згаданим успіхом в Гонолюлю рік тому.

В книзі цікаво читати про різниці законів у відношенні до психіятрично хворих в СССР і на Заході. В Совєтському Союзі обвинувачений пацієнт фактично позбавлений якихнебудь прав, як це наочно ілюстровано у випадку генерала Петра Григоренка. На Заході оскаржений має право на особисту участь в судовій розправі, на відповідну репрезентацію та на відклик до апеляційного суду.

У книзі знайдено опис

(Закінчення на стор. 4)

Олег Федишин

„ТА Й ПОЇДЕМ ДОГАНЯТИ ЛІТА МОЛОДІЇ..."

(Думки в тридцяту річницю матури в Берхтесґаденській гімназії)

Цьогорічну осінь можна сміло назвати „золотою осінню" гімназійних з'їздів та зустрічей. Декому посторонньому це може видатися не дуже важливим, навіть непотрібним. Щож, ходили колись люди до такої чи іншої середньої школи, було це давно, і не треба з цього робити великої паради.

Одначе в цьому мусить бути щось дійсно цінного і вартісного, що спонукає десятки людей, які часто віддалені на тисячі миль один від одного і не завжди мають час утримувати з собою постійний контакт, зустрічатись ще раз і ще раз на цих гімназійних з'їздах.

І ось так на днях відбудеться п'ятий з'їзд бувших учнів української гімназії в таборі повоєнних поселенців у Берхтесґадені в Німеччині, щоб відмітити тридцяту річницю „зложення матуральних іспитів". Буде це у великій мірі „родинна зустріч" — нагода згадати старі часи, подивитись як попідростали діти (а може вже і внуки?), та відновити і зміцнити дружні зв'язки на майбутнє (і тут у декого мабуть і мигне думка, а чому б дійсно не нав'язати справжніх родинних вузлів через дітей?).

Цікаво відмітити, що ці тісні, наче б то родинні почування берхтесґаденців виросли на базі тільки двох або трьох років спільної науки, а все таки це такі міцні вузки! Багато з нас провело значно довший час на студіях або в якихсь спільних організаціях чи інституціях, та ці „золоті гімназійні" роки якось особливо цінні та незабутні.

В чому ж тоді чар та містерія Берхтесґаденської гімназії? Ключ до цієї загадки — це часи і люди, а не мале баварське містечко, в якому, між іншим, до війни Гітлер любив проводити свої літні вакації. А час цей був дивний — і трагічний і щасливий. Війна знищила так багато з-поміж нас і кинула нас на чуже скитання. Та рівночасно, особливо у нас молодших, була велика надія на майбутнє, справжній запал до праці. Ми підносились з руїн та попелу війни. Ми починали нове життя.

Табори ці, особливо ті, що були суто українськими як це було у випадку Берхтесґадену скоро стали наче б то клаптиками української землі на чужині. Свої школи ще більше зміцнили це почуття свого. Та це не була просто гімназія, це був рівночасно центр творчого молодечого життя та кузьня національного й морального дозрівання її. Була це також дійсно соборна інституція, як і в своєму учительському складі, так і в студентському. А ще важніше, в гімназії панував соборний дух релігійної, регіональної та побутової толеранції та дружби. Ми були до болю свідомі, які великі жертви поніс наш нарід у війні, ми усвідомляли собі, які він далі мусітиме пережити труднощі та трагедії, і ми зразу зрозуміли, що на нас тяжітиме великий обов'язок далі гідно нести українське ім'я та боронити українську правду, де б ми не були і що б ми не робили.

Можна було мати деякі застереження до академічного рівня та інших недоліків такої школи як Берхтесґаденська гімназія. Автор цих рядків навіть колись жалів, що не пішов до краще зорганізованої та „більш реґулярної" місцевої німецької середньої школи. Та пройшло багато років, і ми багато дечого пережили й передумали. Цікаво сьогодні, з тридцятьрічної перспективи виходу з цієї інституції, провірити результати і рішити чи Берхтесґаденська гімназія виконала своє завдання.

Очевидно, ці рядки не для самохвали, ані якоїнебудь іншої особистої цілі. Але ніде правди діти — випускники Берхтесґаденської гімназії можуть дійсно бути гордими з себе. Тут не ходить тільки про професійні, фінансові чи якінебудь інші успіхи та осяги, хоча ми всі радіємо і гордимося цим. До речі, дослівно майже всі із берхтесґаденців заняли відповідальні становища в різних професіях. Та ще важніше те, що знову таки дослівно майже всі з поміж нас стали справжніми, повноцінними суспільними одиницями у світі, серед якого ми живемо.

Та ми не тільки корисні громадяни країн, в яких ми поселилися, але також активні члени української спільноти. Майже всі з нас створили нові українські родинні вогнища. І сьогодні декілька десяток нас виросло в сотні нових людей, які далі продовжуватимуть наші традиції та по-новому, в нових умовах життя, боронитимуть українську правду в світі.

Так, ми можемо сьогодні з гордістю признати тим, нажаль уже дуже нечисленним представникам учительського складу, які є ще серед нас, та віддати при цьому честь і поклін покійним уже учителям на чолі з д-ром Володимиром Радзикевичом, директором: Берхтесґаденська гімназія гідно і солідно виконала свої завдання! Сьогодні ми не мусимо нікого з нас поминати мовчанкою, не потребуємо за нікого з нас встидатись, від нікого відмовлятись. Ми сходимося знову, щоби відсвяткувати ідеали дружби, взаємопошани і братньої любови, та

(Закінчення на стор. 3)

УККА ПІДТРИМУЄ УКРАЇНСЬКУ ВІЛЬНУ НАУКУ

[1]

Відділ УККА в Філядельфії, як частина центральної репрезентації української спільноти на терені З'єднаних Стейтів Америки, включився в члени Філії Фундації Українського Вільного Університету, щоб підтримати матеріяльно й морально українську науку у вільному світі. Сподіваємося, що й інші Відділи УККА також стануть членами й доможуть нашому Університетові продовжувати наукову працю.

Як нам відомо, що після невдачі Визвольних Змагань 1917-20 рр. поважна частина їх учасників опинилась на еміґрації. Щоб продовжувати боротьбу дальше за свободу українського народу, створено Університет. Отже, Український Вільний Університет існує вже понад півстоліття на чужині, розвиваючи українську вільну науку й творячи нові інтелектуальні кадри української нації. Значна частина українських науковців і професорів, яких тепер маємо у вільному світі, кінчала студії в УВУ або починала в ньому свою наукову кар'єру.

Тут треба, мабуть, пригадати, що українська політична еміґрація існує вже кілька століть, бож почалась вона після невдалого Полтавського бою в 1709 році. Від того часу наша політична еміґрація продовжується досьогодні. Українська земля, „медом і молоком текуча", мабуть, завжди зможе прохарчувати український нарід так що еміґрувати не було потреби. Дійсною причиною, що змушувала наших людей покидати рідні землі, було політичне поневолення. В наслідок цього, вся українська еміґрація, починаючи від Полтавського бою, є політичною еміґрацією, без огляду на те, коли й в котру сторону світу вона вийшла.

Під сучасну пору, коли маємо найчисленнішу еміґрацію у вільному світі, яка вже доволі й розбагатіла, Український Вільний Університет загрожений фінансовою кризою. До цього прикрого фінансового стану спричинилось частинно й набуття університетом власної будівлі.

Тому то звертаємося до цілої політичної еміґрації, як „старої", так і „нової" з особливим закликом: вступаймо в члени Філії Фундації Українського Вільного Університету, щоб підтримати нашу унікальну наукову інституцію матеріяльно й морально. Дехто з нас має „застереження", особливо тоді, коли треба заглянути до власної кишені. Нам треба пам'ятати, що УВУ єдиний на протязі десятків літ постійно й систематично має виклади про найбільш світлу частину історії України, тобто про княжу добу в середньовіччі, якою захоплюються особливо чужинецькі студенти, як під час лекцій, так і після них.

Ми, очевидно, знаємо, що у вільному світі, хоч би й при кожному більшому коледжі та університеті З'єднаних Стейтів Америки, є виклади з історії Східньої Европи з середньовіччя, як і з нової доби, але яке „знання" там, звичайно, набувають нові ґенерації, то про це в пресі описував доволі обширно сл. п. проф. М. Чубатий. Ідея Погодіна (про масову міґрацію населення з Київської Руси на північ після татарського погрому в 13-му столітті), хоч опрокинена вже давно науковцями, головно істориками, а пізніше й археологами, дальше пропаґується на викладах, де немає українських професорів або їхнього впливу.

Отже, коли призадумаємося поважно, то прийдемо до висновку, що властиву українїстику, в її повній ширині й глибині, можна студіювати лише в Українському Вільному Університеті. Хоч в ньому є й недоліки, яких, мабуть, ніде не бракує. А є вони й в чужих університетах, що нам, звичайно, менше відомо, або й менше нас тривожить чи то хвилює. Брак фондів завжди є дуже пекучою проблемою, яка спричинює прикрі наслідки як у приватному, так і в публічному житті. Розмір бібліотеки є одним з основних показчиків поваги університету. Книгозбірня УВУ є менша від бібліотеки великого чи й середнього державного університету, але студенти нашого університету користають з бібліотек країн, з яких приїжджають або й з німецьких, де тепер наша „Альма Матер" існує.

Сьогодні, тобто в час поширеного дисидентського руху, бачимо наявно, що лише інтелектуали-велетні можуть двигнути найвищі ідеали народу та привернути до цього увагу цілого світу. А університети — це ж інституції, які підготовляють творців науки та національно-державницьких провідників. Тож діймо всі спільно, щоб українській нації не бракувало інтелектуальних сил та щоб наша політична еміґрація не продовжувалась дальше століттями. Окупант, де й коли б він не був, завжди обмежує і контролює шкільництво, особливо університети, та винищує при кожній нагоді інтеліґенцію, що притуплює опозицію та улегшує винародовлення поневоленої нації, чого собі бажає кожний імперіяліст.

Добрі володарі нації, включно з князями України в середньовіччі, завжди дбали про науку. Ради поширення освіти та зміцнення державних інтересів, Володимир Великий впровадив християнство в Україні приблизно тисячу літ тому, яке, властиво, стало світлом правди для тодішньої цілої Східньої Европи. При церквах тоді розвивалась наука, що і кріпило нарід України. Тож нічого дивного, що, за словами проф. Н. Полонської, „Київ став суперником Царгороду, тобто Візантійської імперії — найбільшої мілітарної потуги та головного центру культури в середньовіччю.

Коли нарід тратить державу, то надвишку з народного доходу за кожний рік забирає окупант, а поневолена спільнота мусить терпіти. За часів Гетьманщини, хоч і не було повної державної влади, гетьман Мазепа все ж таки побудував чимало церков та висилав студентів до західних держав, щоб придбати наукові досягнення Заходу й забезпечити провід української нації відповідними керівниками.

[Продовження буде]

Відбувся Літературний Вечір...

(Закінчення зі стор. 1)

кого самвидаву, починаючи від 60-их років, вказується на те, що це покоління цікавиться Хвильовим. І тому „ми прийняли цей виклик — видати його твори", які є заборонені в Україні, як і витирається його ім'я з історії української літератури.

Маестро Йосип Гірняк поділився своїми спогадами про театр „Березіль", його творця Леся Курбаса, зустрічі й розмови з М. Кулішем і М. Хвильовим, коли театр переїхав до Харкова. Докладніше маестро зупинився над подіями, які привели Хвильового до самогубства, розповів про останні його хвилини життя та похорони.

Проф. Григорій Костюк, редактор творів М. Хвильового розповів про своє перше знайомство з Хвильовим у 1929 році в Харкові та свої враження про нього як людину.

На тему „Сучасники про М. Хвильового" мав промовляти літературознавець Ю. Лавріненко, але він не міг бути на Вечорі через хворобу.

У другій частині програми Вечора, Лариса Кукрицька, яка виступає на програмі телебачення Сі-Бі-Сі, і актор Володимир Лисняк прочитали по-мистецьки три уривки з роману „Вальдшнепи" та новелю „На глухім шляху". А Марта Гарасовська, диктор українського відділу Голосу Америки, по-мистецьки передала твір Хвильового „Арабески".

Після програми Вечора відбулося вручення І-го тому творів Хвильового співробітникам видання та окремим особам. Товариською зустріччю з перекуською та розпродажем І-го тому закінчено цей Літературний Вечір, на якому було понад 150 осіб.

„ТА Й ПОЇДЕМ"...

(Закінчення зі стор. 2)

продовжувати і далі культивувати ті традиції української людини та спільноти, які ми, бувші юні недобитки Другої світової війни, одержали від наших батьків та учителів.

Гімназійні з'їзди та зустрічі — це поважна і потрібна українська еміграційна традиція і її слід далі продовжувати і плекати. Це сьогодні одна із міцніших та загально респектованих і дуже корисних товариських асоціяцій. Можна тільки жаліти, що не всі гімназії піддержують цю традицію. Приїжджайте на з'їзд Берхтесґаденської ґімназії в днях 7-го і 8-го жовтня в Амстердам, Н. Й., навіть якщо Ви тієї гімназії не відвідували. Ми напевно були б простягнули Вам нашу дружню руку, якби Ваша доля була так ласкава та зробила Вас берхтесґаденцем. Ми радо зробимо це зараз.

Володимир Мінкович — редактор міжнародного наукового журналу

У наших часах, зокрема в останньому десятиліттю всебільше українських молодих вчених здобуває собі національне ім'я, займаючи відповідальні становища в індустрії та університетах цієї країни чи інших держав вільного світу. Все таки відносно небагато зуміли до цього часу здобути собі міжнародне ім'я в якій б то не було ділянці чистих, або гуманістичних наук. Тож із приємністю слід відмітити, що до складу цих останніх увійшов д-р Володимир Мінкович, професор енергетичної інженерії в Іллінойському університеті в Чікаго-Сіркел. Мінкович став головним редактором вельми спеціялізованого квартальника, який почав появлятись з початком цього року під назвою „Числовий передавач тепла; „Міжнародний журнал компутації та методології" („Numerical Heat Transfer: An International Journal of Computation and Methodology). Наукову повагу та міжнародне значення журналу гарантує його головний редактор своєю високою репутацією, відомою вже в цій ділянці науковим колам в різних країнах світу та окрема Редакторсько- Дорадча Рада, яка складається із 33-ох вчених, що її він собі дібрав із своїх професійних колеґ — відомих дослідників в цій царині науки з таких держав як: ЗСА, Канада, Франція, Західня Німеччина, Англія, Японія, Індія, Ізраїль, Бельгія, Литва та Білорусія. За видання й розповсюдження цього квартальника, окреме число якого в розпродажі коштує 25 дол. відповідають два відомі видавництва наукових видань — Hemisphere Publishing Corporation і McGraw-Hill International Book Company.

У передмові головного редактора проф. Мінкович підкреслює, що завданням нового журналу буде дати форум дослідчим статтям та розвідкам, які відносяться з одного боку до методології вислідів числовим способом проблем тепла і його масової передачі і,з дрогої сторони—до спорідненого плиновидного палива. Згадані видавництва надають особливого дослідчого значення матеріялам, поміщеним в квартальнику, окремо застерігаючи собі право видання під кожною статтею.

Як уже згадано, д-р Мінкович здобув собі міжнародне ім'я вченого ще заки він прийшов на пост у редакцію цього журналу, виступаючи з доповідями на міжнародних конференціях чи даючи окремі лекції, як запрошений вчений у високих школах країн Европи й Азії, як напр. в Японії, Індії, Франції, Західній Німеччині та Совєтському Союзі. Крім цього він є постійним дорадником ряду індустріяльних фірм в ЗСА та інших державах.

Володимир Мінкович, син Олександра і Анни з родини Токан, продовжує старий на Бойківщині рід Мінковичів, з якого походив М. Мінкович, посол до Крайового Сойму у Львові та відомий просвітний діяч при кінці минулого сторіччя. Народжений 1937 р. у Західній Україні, Володимир провів свої дитячі роки вбільшості на скитальщині, переїжджаючи опісля з родиною (батьками й сестрою) до Міннеаполісу, де закінчив з визначними успіхами середню школу, будучи президентом Почесної національної асоціяції середньошкільників та головою своєї кляси абітурієнтів. З такими ж успіхами закінчив він студії в Міннесотському університеті, осягнувши всі академічні ступені, які завершив докторатом з механічної інженерії 1965 р. Будучи студентом, він вже від 1962 р. був також асистентом і опісля інструктором у цій же ділянці інженерії в тому ж університеті. Від 1966 р. вчить він в Іллінойському університеті, рівночасно ведучи ряд дослідів, вислідом яких появились його статті й розвідки в американських і міжнародних наукових журналах, збірниках конференцій та окремих виданнях, зокрема підручниках енерґетичної інженерії.

Крім своєї наукової та педагогічної праці проф. Мінкович продовжує активну діяльність в житті української громади Чікаґо, яку він започаткував ще будучи учеником середньої школи і опісля студентом університету в Міннеаполісі. Він є членом НТШ та Т-ва Українських Інженерів Америки, на конференціях якого часто виступає з доповідями. Д-р Мінкович (він же „Лісовий Чорт") із своєю дружиною Діяною (з родини Шандрів) є членами Пласту та ряду інших культурних і церковних наших організацій метрополії Чікаґо.

М. Дмитрин

УКРАЇНСЬКЕ ПАТРІЯРХАЛЬНЕ СВІТОВЕ ОБ'ЄДНАННЯ (УПСО)

ЗА ЄДНІСТЬ ЦЕРКВИ І НАРОДУ!
ЗА ПАТРІЯРХАТ!

15-ЛІТТЯ ВНЕСЕННЯ
ПРО ПАТРІЯРХАТ УКЦ
НА ВСЕЛЕНСЬКОМУ СОБОРІ
10 жовтня 1963 Р. Б.

Відбитка пропам'ятної стрічки, що появилася заходами Українського Патріярхального Світового Об'єднання (УПСО) за Єдність Церкви і Народу з нагоди 15-ліття внесення про Патріярхат УКЦ на Вселенському Соборі 10 жовтня 1963. Стрічка призначена для поширення в цілій діяспорі.

Українка — „Міс Індіяна" змагатиметься в контесті „Міс ЗСА"

Бриджпорт (МКБ). — Неля Кравчук, вродлива двадцятирічна українка, цьогорічна „Міс Індіяна", в суботу, 7-го жовтня ц. р., у Бриджпорті, Конн., змагатиметься в контесті „Вінус Ворлд ЗСА" за звання „Міс ЗСА".

Неля Кравчук

Участь у контесті візьмуть красуні п'ятидесяти стейтів Америки, а майстром церемонії буде Рокі Ґрасіяно, колишній світовий чемпіон легкої ваги. Контест відбуватиметься в Кляйн Меморіял Авдиторії при 910 Ферфілд евеню о год. 7:30 увечері.

Титул „Міс Індіяна" Неля Кравчук здобула 25-го липня ц.р. в Індіянаполісі, Інд., як одна з-поміж 27 контестанток повітів стейту. В цім же контесті Неля змагалася як „Міс Монро Кавнті".

Неля є донькою мгра Миколи і Зеновії Кравчуків з Блюмінґтону, Інд. Батько „Міс Індіяни" є бібліотекарем слов'янського відділу університету Індіяни у Блюмінґтоні, Інд., та президентом-елект Українського Бібліотечного Товариства Америки (ТУБА), а мати — відомим знавцем української писанки.

Неля є студенткою третього року фінансів та комерційної адміністрації університету Індіяни. Осінню ц. р. нашу „Міс Індіяну" обрано королевою університету Індіяни у Блюмінґтоні.

Неля є членом СУМА; вона відбула сумівські вишкільні табори в Барабу, Виск., та в Монтреалі, Канада. Літо 1976 року Неля провела у Франції, як стипендистка „Лайонс Клюбу", відвідуючи при тому також і Швайцарію, Німеччину та Італію, де її молодший брав Левко є студентом Української Малої Семінарії в Римі.

Батьки „Міс Індіяни" та її молодша сестра Люба будуть присутні на цій церемонії.

Посвятили...

(Закінчення зі стор. 1)

нашого народу почесною місією — благовістити Слово Христової Істини у вільному світі скрізь там, де оселилися наші люди поза межами Батьківщини, Боже Провидіння надхнуло тих людей до творчого чину. Щоб просвітити й усвідомити невірних, Христос творив чуда. За Боже чудо і ласку Христа треба вважати й сьогоднішнє посвячення ще одного храму Божого, ще одного з соток тих, що їх поставили в цьому страсному столітті наші побожні люди поза межами знедоленої України, поставили на місце соток тих вікових святинь українського народу, що їх зруйнували і збезчестили московські богоненависники. Нехай же сьогоднішній вияв Божого піклування над побожним українським народом надхне нас — вільних і спроможних, до ще більшого зусилля і труду у Божому Винограднику українського народу — Св. Українській Православній Церкві. Нехай вістка про сьогоднішній радісний й урочистий день перелетить гори Карпати і долине до Києва та отеплить зболіле недолею серце наших братів і сестер і зміцнить їхню віру у краще прийдешнє України та в недалеке вже відкриття замкнених ворогом брам Рідної Церкви. Амінь."

Понад тисячу осіб з'їхалось не тільки з усіх кінців Англії, але й з інших країн Західньої Европи: Австрія, Бельгія, Голляндії, Західньої Німеччини, Франції, Люксембурґу й Швайцарії. Усі вони, без різниці віровизнання, прагнули засвідчити свою єдність у молитві за Україну та її побожний народ. Слова з молитви „Боже, нам єдність подай!" — звучали у той день як подяка Господеві і як благання, щоб ту єдність Господь зміцнив.

Присутніми на посвяченні церкви і Св. Літургії були: місцевий український католицький Владика Преосвящ. Августин Горняк і представник Кентерберійського Архиєпископа, директор департаменту зовнішніх зв'язків Англіканської Церкви, канонік Вестмінстерської катедри д-р М. Мур. Зворушливим було рукоположення у сан ієрея диякона Мих. Дяченка. Крім того, Владика Митрополит підніс до сану протопресвітера о. С. Богатирця, а о. М. Галицю обдарував митрою. Вл. Архиєпископ Орест підніс одночасно до сану протоієрея о. А. Остапчука. Оздобили архиєрейську відправу два хори — з Ноттінгаму і Брадфорду. Крім щедрих пожертв на побудову іконостасу у новій катедрі, під час архиєрейського мирування люди склали ще й понад 500 дол. на Св. Софійську Семінарію у Бавнд Бруку.

По полудні в готелі Гілтон-Кенсіґтон управа катедральної парафії гостила обідом духовенство, представників парафій і гостей. Серед останніх була численна група українців-католиків, а між ними і чимало жертводавців на придбання катедрального храму. За головним столом, крім Митрополита Мстислава і Архиєпископа Ореста, були: Преосвящ. Єпископ Августин, представник Кентерберійського Архиєпископа о. М. Мур, ректор Св. Софіївської Духовної Семінарії прот. Ф. Істочин та відпоручники церковних управлінь УАПЦ в Европі на чолі з головою ВЦУправління УАПЦеркви протопресвітером А. Дублянським.

Програма бенкету передбачувала й відзначення 80-ліття життя Блаженнішого Митрополита Мстислава. Серед промов із цієї нагоди виділилося своїм змістом привітання голови Ліги Української Православної Молоді в Англії Клима Богуслава. Ця молода віком людина виявила глибоке розуміння завдань УАПЦеркви поза межами України і засвідчила тісний духовий зв'язок родженої вже поза батьківщиною нашої молоді з 80-літнім Первоієрархом нашої Церкви. З інших промов треба вирізнити глибокозмістовне слово Владики Августина, яке він побудував на взаємному вітанню священиків під час Св. Літургії, перед виголошенням Символу Віри, — „Христос серед нас!" Вл. Архиєпископ Орест говорив про почесність архипастирського служіння та привітав Владику Митрополита з довголіттям.

Склавши сердечну подяку всім, хто вітав його з 80-літтям, Митрополит Мстислав довше зупинився на недалекій вже річниці 1000-ліття Хрищення України-Руси. Ствердивши величність і добродійство цієї події в житті української нації, яка стала водночас днем народження Церкви Христової в Україні, Владика звернувся із закликом до всієї української вільної громади у світі, щоб вона завчасу приготовила себе до гідного відзначення 1000-літньої річниці Хрищення України, а до того, не лише зовнішніми парадними маніфестаціями, але й справжнім об'єднанням у Христі і для Христа, та щоб подяку за ту повікинезабутню подію всі ми склали Йому єдиними устами і єдиним серцем.

Цю, дійсно братню у Христі, трапезу закінчено молитвою подяки та відспіванням „Ще не вмерла Україна".

Із рідних Кут у далекий світ

(З нагоди виставки Яра Плавюка у Філядельфії)

„Ой на Кути доріженька, на Кути, на Кути, бувай мила здоровенька, бо я йду в рекрути". — Не в рекрути пішов молодий Яро, але воєнні події з 40-их років заставили молодого легіня покинути цю прекрасну закутину рідної землі. Містечко Кути ремісничо-купецьке, поселення чепурно розложене на високому узбіччі бистрого Черемошу, вже від ХУІІІ сторіччя славилося гончарськими, килимарськими та шкіряними виробами, потопало у морі розквітлих квітів та овочевих дерев, що зливалися із зеленими узбіччями листястих гір. Надзвичайно лагідний клімат дозволив виплекати тут спеціяльну породу яблук-йонатан, що відзначалися прекрасним ароматом та витривалістю. Кути були рівнож центром розробки лісу, тут відважні водії дараб сплавляли могутні колоди чорногірських смерек, доставляючи їх до тартаків. У цю дорогу могли вибиратися тільки найбільше одчайдушні і досвідчені керманичі, бо багато з них загинуло, препливаючи небезпечну кручу Черемошу у підніжжі могутніх скель Сокільського в недалекім гуцульськім селі Тюдові. Сокільські гори, оспівані співцем Гуцульщини Федьковичем наповняли вас почуванням сили, краси і таємничости. Відвідали їх в 1901-му році Іван Франко і Леся Українка, а невідомі каменярі на білім камені витесали віщі слова Тараса Шевченка: „Розкуються незабаром заковані люди, настане суд..."

Кути положені на кордоні Гуцульщини і Покуття, межували із буковинським містечком Вижниця, а на високім кам'янім мості Черемошу стояли польські і румунські прикордонники, які дозволяли переходити кордон тільки за спеціяльним дозволом староства. Кути були осередком торгівлі і під час щотижневих ярмарків глибокою ґамою кольорів переливались тут барвисті одяги ґаздинь і ґаздів-гуцулів із далеких сіл з-понад білого Черемошу, із прегарними, в більшості, темного кольору покутськими одягами села Старо Кутів, та поважними уборами місцевих вірмен, що мали тут осідок свого єпископату.

Серед цієї чудової природи виростав молодий Яр Плавюк. Не знаю, чи в Кутах ми колись зустрічалися, не думаю, що й ходили до тієї самої школи, бо батьки мої, д-р Маріян і Кекелія Гардецькі, програвши боротьбу за право навчання української мови у міській школі, на знак протесту пошили мені чоботята і кожушок, та післали до сільської школи в Старих Кутах. Натомість, напевно ходили ми до тієї самої церкви, завідателем якої, та шкільним катехитом був незабутньої пам'яті о. Володимир Микитюк, пізніший ректор малої семінарії в Станиславові, що загинув смертю героя у калуських лісах, розстріляний большевицькими партизанами. На жаль, ще й дотепер я не бачила образів Яра Плавюка, але, на підставі рецензій, які появились із нагоди самостійних виставок мистця в Парижі і Чікаґо — вони прекрасні.

Про виставку Я. Плавюка в 1968 р. в Парижі, паризький тижневик „Українське слово" з 1-го грудня помістив таку оцінку: „Всі картини мистця позначуються прекрасною грою барв, ще сильнішим кольоритом та величезною ерудицією орудування пензлем". У французькому журналі „Л'Арт" появилась теж прихильна критика пера рецензента Кльода Паульге про „Ентузіязм малярства, кольоритність, прозорість фарб у клясичних, та сильні кольори, ритм і гармонійну композицію в абстрактних малюнках Ярослава Плавюка". З нагоди виставки мистця в Чікаго появилась обширна рецензія мисткині Марії Гарасовської-Дачишин, в часописі „Шлях" із вересня 1970. Авторка подає мистецький шлях та наполегливі студії, часто коштом надщербленого здоров'я, починаючи із міста Кут, де клав свої перші кроки почерез мистецьку школу проф. Кюна і Нойбавера в Інсбруці, американська мистецька Академія в Чікаґо, а опісля в Інституті Мистецтва в Чікаго, де мистець студіював фігуральне мистецтво у проф. Кінда й абстрактне в проф. Люнека. Для завершення студій виїхав мистець до Парижу, де виставив 25 образів.

Відкриття виставки в Чікаго,що відбулася на протязі трьох днів травня 1960 року у гарній ґалерії „Левів", прибув із Ню Йорку із словом про мистця неперевершений критик та приятель мистців, покійний вже мистець Антін Малюца.

Громада великого Чікаго дуже прихильно прийняла цю виставку, розкупивши більшість із 50-ох виставлених полотен. Пані Марія Гарасовська-Дачишин подає таку оцінку його мистецьким працям: „Виставка справила на глядачів дуже миле враження. Яро Плавюк дуже цікавий мистець. Він такий різний, як той наш Черемош, над яким він зростав. Раз він тужливо спокійний, повний інтимного настрою („Родинний спомин", „Сумерк", „Парашка", „На кордоні"), раз він бистрий, нестримний („Тиша перед бурею"), то знову він енерґійний неначе Черемош попід берегами у затишках ліщини („В тінях забутих предків", „Нетрі" і інш.). Окремий підхід має він до квітів. Творить їх радше чуттям і тому не завжди може ними переконати, але зате, заставить кожного оригінальністю власної кольористики".

„Яро Плавюк виявляється сильним у рисунку та в контрастах кольору. Яро Плавюк сердечний, невимушений і неперемудрований у своєму малярстві і тому він скоро находить у глядачів теплий відгомін. Він змагає до удосконалення і тому його творчість ставатиме все цікавішою, але вже певне те, що Яро Плавюк стає вже тепер одним із талановитих, цікавих та ориґінальних мистців і його призначення є творити. Творити й не відступати.

Відкриття виставки праць Яра Плавюка відбудеться стараннями Пластприяту у Філадельфії у суботу, 6-го жовтня ц. р., о год. 8-ій вечора в Домі Пластової Молоді в цьому ж місті при 10-ій і Данкенон вулицях; її відкриє проф. Петро Мегик. Виставка буде відкрита в суботу, 7-го жовтня від 10-ої ранку до 9-ої вечора й в неділю, 8-го жовтня від 10-ої год. ранку до 7-ої вечора.

Володимира Ценко

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

В американській газеті появилась стаття про УВАН

Ню Йорк. — „Український Центр — це скарбниця культури", — під таким наголовком надруковано статтю у студентській газеті „Колюмбія дейлі спектейтор", авторства кореспондента цієї ж газети Еріка Лорсена враз із світлиною будівлі Української Вільної Академії Наук. Газета підкреслює велике багатство архівних і сучасних матеріялів про Україну, які знаходяться в Академії.

Академія, будинок якої знаходиться на 100-ій вулиці, поміж Бродвеєм і Амстердамською евеню, — пише автор статті, — є „одним із найбільших світових центрів, який працює над дослідами східньоевропейських студій". Згідно з твердженням проф. Василя Омельченка, наукового секретаря УВАН-у—„в Академії, поза межами Советського Союзу, знаходиться бібліотека і найбільше архівних матеріялів про Україну та із студій східньоевропейського питання. Навіть Конґресова бібліотека принагідно посилає читачів, які не можуть знайти їм потрібних матеріялів у Вашінґтоні".

Бібліотека Академії ім. Мяковського включає 50 000 томів, в яких є тематика з української та жидівської літератур, історії, культури, мови та мистецтва, — пише газета. В архівах Антоновича і Винниченка є тисячі різних матеріялів, включно з журналами і особистими паперами промінентних українських науковців і мистців та інші документи, які належать до східньоевропейської історії та культури.

Видавництво, — стверджує газета, — є однією з найважливіших активностей Академії; тут появляється науковий журнал — „Анали Української Вільної Академії Наук", в якому друкуються матеріяли з таких ділянок: політичної, економічної, історичної, релігійної та літературної. До видавничої діяльности Академії належить також опублікування 89 книжок, які знайшли признання у багатьох американських і європейських критиків. Бібліотека, архіви Антоновича є на кемпусі Колюмбійського університету.

Щорічно, — пише газета, — Академія призначує дві стипендії студентам, які працюють в ділянці українознавства, звичайно тим, які підготовляються до докторату. П'ять студентів отримують з фонду стипендії ім. Воскобійника, а один студент — 1000 -долярову стипендію ім. Петрова.

До бібліотеки Академії та архівів часто навідуються студенти різних шкіл, зокрема Колюмбійського та Нюйоркського університететів. Сюди також приїжджають із далекої Англії з Оксфордського університету та з Парижу зі Сорбони, з Ізраїля та Західньої Німеччини, як також позамісцеві студенти.

Е. Лорсен інформує читача, що УВАН у 1950 році заснували українські науковці, виемігрувавши з Европи після Другої світової війни та американці й українці зацікавлені в історії та культурі України. До 1961 року фінансувала Академію Фундація Форда і Східньоевропейська Фундація, а відтак переважно її фінансують приватні особи своїми пожертвами.

На протязі 48-річного існування Академії, — закінчує статтю Е. Лорсен,— відбулося 1508 наукових засідань і доповідей.

ПОЯВИЛАСЬ НОВА КНИЖКА Р. ВОЛОДИМИРА

Гейс Кензас. — Минулого року, тут із в-ва „Світання" вийшла нова книжка п. н. „Прощавай минуле", авторства Р. Володимира, літературний псевдонім д-ра Р. Кухара, голови відділу чужих мов у Форт Гейс Стейтовому університеті, членом факультету якого він є від 1962 року.

У передмові видавництво цієї повісті так окреслює найновіший твір автора: „В основному, це діялог нашого вдумливого земляка, загубленого в чужому світі, з його кожночасним довкіллям на рідних землях і на чужині, з усенаявними проявами вічної природи й із власною повсякчасною свідомістю — синтезою людського буття. В повісті „Прощавай минуле" одверто й нещадно виявлено характер нашого часу і витомченість сучасної людини на фоні її суворого недосконалого світу".

Ціна цієї книжки - 4 доляри. Замовлення можна посилати на адресу: Roman V. Kuchar, 2402 Canal Blvd., Hays, Kansas 67601.

Ліндберґ ідентифікує Чернаєва на процесі в Нюарку

Нюарк, Н. Дж. — Старшина військової фльоти З'єднаних Стейтів Америки Артур Е. Ліндберґ, який виступає на процесі проти двох совєтських шпигунів в Нюарку, як головний свідок прокуратури, перший раз зідентифікував прилюдно одного з підсудних, а саме Рудольфа Чернаєва, якого Ліндберґ бачив три рази в місцевості, де йому наказували залишати секретні документи про оборону ЗСА і підводні човни Трайдент.

Чернаєв і Вальдік Енґер, як відомо, заплатили Ліндберґові, який з доручення Еф-Бі-Ай виконував подвійну ролю у цій шпигунській афері з метою викриття совєтської шпигунської сітки на слідньому побережжі ЗСА, 20 000 долярів, але як виходить зі свідчення Ліндберґа за ним слідкував і підбирав підкинені документи Чернаєв.

Лайтенант Ліндберґ посвідчив також, що кожного разу, коли він з'являвся на означене місце зустрічі, де він в картонах від молока і пуделках від папіросів залишав вимагані совєтськими шпигунами документи, то Чернаєв майже кожного разу сидів в телефонічній будці. Чернаєв також часто слідкував за ним.

Коли суддя запитав Ліндберґа чи він міг би вказати на особу про яку він щойно склав свідчення, Ліндберґ підніcся з місця, попрямував до Чернаєва і, показуючи на нього рукою, заявив: „це є той чоловік якого я бачив декілька разів". Перед свідченням Ліндберґа лава присяжних вислухала зарекордовану телефонічну розмову між Ліндберґом і „невідомою особою", яка говорила англійською мовою з акцентом і називала себе „Джімом".

У наступних днях суд має намір переслухати також інших урядових свідків, зокрема службовців Еф-Бі-Ай, які працювали над цим випадком.

„ПРАПОРОНОСЕЦЬ РАДЯНСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ"

Уже довший час ім'я В. О. Сухомлинського, совєтського педагога, не сходить із сторінок совєтської преси, зокрема з великою силою підкреслювалося його заслуги в комуністичному вихованні молоді, „вшановуючи" його в День Учителя. Тепер, у вересневому числі київського журналу „Дніпро" у статті „Прапороносець радянської педагогіки", автором якої є Віталій Святовець, знову він підкреслив видатного педагога „сучасности", називаючи його „учителем радянських учителів". Перелічуючи твори цього „героя соціалістичної праці", нагородженого двома орденами Леніна, В. Світовець наголошує основну заслугу Сухомлинського, він бо навчає молодь — „любови до соціалістичної батьківщини, непримиренності до її ворогів". Автор статті пише, що „можливо, — на думку В. О. Сухомлинського, — створити всебічно розвинену особистість без виховання в неї комуністичної громадянськости, причетности до всього, що відбувається довкола, без усвідомлення її невід'ємною, органічною часткою великого радянського народу". У праці „Духовний світ школяра", Сухомлинський пише, В. Світовець, — „ставить за мету дослідити одне з основних питань теорії і практики комуністичного виховання — формування переконань, світогляду, ідейної підготови до будівництва комуністичного суспільства". Не дармо у В. О. Сухомлинського дві медалі Леніна і йому віддають стільки уваги і почестей, бож, як написано в журналі цей „славетний" педагог служить „всенародній справі дальшого розвитку радянської народної освіти, справі комуністичного виховання підростаючих поколінь".

„ПСИХІЯТРИЧНИЙ ТЕРОР"

(Закінчення зі стор. 2)

принижуючих людську гідність обставин у „психушках" — психіятричних „лікарнях", зокрема жорстокі катування під претекстом лікування у „спеціяльних" лікарнях, керованих КҐБ. У цьому випадку автори, Блок і Реддавей, послуговуються у великій мірі справою Леоніда Плюща, що їй присвячено кільканадцять сторінок. Великий інтерес становлять також інформації про відносно невелике ядро високопоставлених партійних психіятрів, подекуди урядовців КҐБ, на чолі з проф. Снєжневським, які пристосовуються до вимог комуністичної партії та її органів і можуть безкарно надуживати свою професію, присуджуючи здорових ідеалістів на знущання та позбавлення будь-яких прав. На підставі доступних інформацій автори вважають, що в першому-літшому часі перебуває у совєтських „спеціяльних психіятричних лікарнях" біля 350 дисидентів, а крім цих — багато більше в „звичайних".

Розділюючи жертви психіятричного „лікування" на різні групи, автори, між іншим, обговорюють „націоналістичний диссент". Тут найбільше місця присвячено українцям і литовцям та їхньому опорові проти русифікації, при чому згадується тут і про „Український вісник" і про дисидентів Плахотнюка, Ковгара та Красівського. Цікаві є спостереження авторів про те, що відносно небагато жидівських та німецьких дисидентів потрапляє в психіятричні лікарні; причиною цього має бути добра зорганізованість цих двох етнічних груп в СССР і сильна допомога, зокрема для жидів, з-за кордону.

Із психіятричної точки зору слід також погодитися з висновками Блока і Реддавея, що діягноза шизофренії для більшости дисидентів-„пацієнтів" зовсім невірна і безпідставна. До цього висновку автори книжки прийшли на підставі матеріялів, присланих Буковським і Глузманом, а також з інших інформацій та з особистих контактів з дисидентами. Особи, уражені шизофренією, виявляють ознаки розладу думання, притуплення емоційних реакцій, що часто не відповідають змістові процесів, затрату контакту з реальним світом і часто галюцінації та марення. В наслідок тих розладів поведінка людини змінюється і часто стає навіть чудацькою; очевидно, що родина та приятелі найраніше зауважають ті зміни особовости хворого. Психічний стан хворої особи має шкідливий вплив на її відношення до оточення та на якість виконуваної нею праці. Поглянмо тепер на дані про дисидентів, що в них поставлено діягнозу шизофренії. Процес думання у них відбувається вільно та логічно, їхнє відношення до родини та приятелів — бездоганне, в них нема ознак зміни особовости і вони вив'язуються успішно, а навіть блискуче зі своїх завдань на праці.

Якщо ж мова про якість совєтських психіятричних рапортів, то вони написані дуже некомпетентно та непрофесійно. Не тільки те, що в них нема документації психіятричних симптомів, але ціле інтерв'ю обмежується до питань, що стосуються дисидентської активности пацієнта. Тут нема підстав ані на діягнозу шизофренії, ані тим більше на примусове „лікування" в лікарні-тюрмі. Ці ж особи не виявляли жодних небезпечних тенденцій у відношенні до іхнього оточення чи до себе самих. Все ж таки суд в СССР визнав їх „небезпекою для суспільства", очевидно тому, що вони відважились критикувати діяльність уряду або відверто виявляли свої релігійні почування чи бажали еміґрувати.

Ще треба згадати про „лікування" у психіятричних лікарнях, зокрема у т.зв. „спеціяльних". Можна сміло сказати, що умови в тих лікарнях гірші від тих, які існували в минулих століттях у найгірших „бедламах" на Заході. В Совєтах бачимо такий парадокс, що лікарі, які у своїй присязі Гіппократа зобов'язалися завжди дбати про добро їхніх пацієнтів, вдаються до катувань та надмірних доз психотропічних ліків, що викликують нестерпні ускладнення. І хоч існують ліки, що можуть легко зневтралізувати ускладнення, лікарі у „психіятричних лікарнях" воліють не полегшувати терпінь „пацієнтів". Це все діється з ціллю зламати людину або й знищити її. Справді, цього роду діяльність осудить історія, як один з найпонуріших періодів у психіятрії.

Вимовне є також те, як відноситься психіятри у лікарнях до родин їхніх „пацієнтів". У той час, коли на Заході заохочується членів родини пацієнта часто відвідувати його в лікарні, щоб пришвидшити його видужання, то в СССР турбують родину, відштовхують різними шиканами, залякують, стараються викликати зневіру до відвідин в шпиталі та доражують рідним офіційно виректися „хворого"-дисидента. Подібно мається справа з „пацієнтами" після їхнього звільнення з лікарні: замісць того, щоб допомогти їм наново розпочати життя серед суспільства та запобігти рецедивам, в СССР тих звільнених дисидентів надалі переслідується, докучається їм та їхнім родинам, а навіть позбавляється їх засобів до життя, відбираючи їм заслужені ще перед „хворобою" пенсії, відмовляючи права „прописки" і затруднення.

Укінці ще одне важливе спостереження щодо цієї публікації: коли в минулому твори про СССР, видані на Заході, звичайно не виявляли обізнання з національним питанням в середині СССР, то „Психіятричний терор" є інакший. Автори цієї цінної книги відрізняють росіян від українців і від інших „меншостей" та визнаються на національних проблемах у Совєтському Союзі. Книга „Психіятричний терор" повинна стати настільною книжкою не лише у психіятрів та осіб з споріднених професій, але в усіх тих, кому є дорога справа збереження особистої свободи та людської гідности в світі.

Як лікар-психіятр, я гаряче її рекомендую прочитати кожній українській людині.

ПОВІДОМЛЕННЯ Адміністрації „Свободи"

Повідомляємо всі організації і поодинокі особи,

ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ ОГОЛОШЕНЬ ЯКЩО ПОПЕРЕДНІ РАХУНКИ НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ.

Окремих листів в тій справі не буде відписуватися.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 15-го ЖОВТНЯ 1978 р.

ДЕТРОЙТ, Міш. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 292 Відд., о год. 1:30 по пол. в УНДомі. Т. Тимочко, гол., С. Федик, фін. секр.

НЕДІЛЯ, 15-го ЖОВТНЯ 1978 Р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Св. Пресв. Богородиці 36-ий Відд., о год. 1:30 по пол. в кафетерії школи св. Йосафата при 940 Рідж Ровд Іст. Проситься чл. прибути. — Стелла Гошовська, Марія Ковальчук, Параска Демянів.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Квартальні збори Т-ва Запор. Січ 367-ий Відд. о год. 1:30 по пол. в Кафетерії св. Йосафата. На порядку: звіт, К. Комісії, 65-ліття Ювілею Відділу та збирання чл. вкладок. — П. Дзюба, гол., М. Лилак, кас., В. Попович, секр.